

Saldome

Augustis 2005 valmis Šveitsis Riiburgis suur, 80 000 tonni mahutav soolaladu. Et tegu on kuppelhoonega, mis mõeldud soola ladustamiseks, andsid autorid talle ka tabava nime – Saldome (sõnadest *salt* ja *dome*).

Siiski, peale nime on hoones muudki tähelepanuväärset. Isegi sedavõrd, et 2005. aasta maailmanäitusel Aichis (Jaa-

panis) valiti Saldome ülemaailmse öko-tehnilise auhinna saajate hulka. Nominentideks oli kogu maailmast otsitud sada sellist tehnoloogiat, mis kõige enam on kaasa aidanud keskkonnaprobleemide lahendamisele ja inimkonna jätkusuutliku tuleviku tagamisele.

Saldomele auhinna andmisel sai määravaks, et ehitise hiigelkuppel (läbimõõt

Fotod ja info:
WWW.HARING.CH,
WWW.SALDOME.CH

93 m ja kõrgus 31 m) on peaaegu täielikult valmistatud puidust. Keskkonnasõbralikkus väljendub selleski, et vajaminev puit, 1500 m³, võeti lähiümbruse metsadest, hoides sel moel transpordikulud nii raha kui fossiilsete kütuste kasutamise osas madalal. Kokku raiuti soolalao tarbeks Rheinfeldeni metsadest 500 suurt puud.

Silmapaistev pole ainult hoone, vaid ka selles paiknev tehnoloogia firmalt Förderanlagen Magdeburg. Soola saab üheaegselt maha laadida nii rongilt kui autodelt jõudlusega 400 tonni tunnis. Laoseadmed on kuplalusesse ruumi paigutatud sedavõrd hästi, et soolahunniku maksimumkõrgus 28 m jääb vaid kolm meetrit kupli kõrgusele alla.

Saldome projekteeris Šveitsi perefirma Häring AG, mis on spetsialiseerunud innovatiivsetele ehitus- ja energialahendustele. Häring AG ei ole siiski puhtakujuline insenerifirma: talle kuuluvad ka liimpuidu- ja aknatehased jmt. Tõenäoliselt just see asjaolu teeb ettevõtte teadus- ja arendusosakonna töö eriti efektiivseks. Praegu juhib firmat neljas põlvkond Häringeid, alusepanija Christian Häring omandas puusepa kutse 1863. aastal ja tegi esimese iseseisva töö aastal 1879.

Saldome puhul toob Häring eelisenä välja, et kuplil ei ole eraldi seinu ega katust – kuppel on juba iseenesest nii seda kui teist, mis võimaldab tavalahendustega võrreldes säästa ehituskuludest 36%.

Häring on sõrestikkupleid valmistanud juba aastaid. Esimesena nende tööst saavutas laiema tuntuse 1992. aastal valminud Varese kirik, mille kupli kandekonstruktsiooni kokkupanemiseks kulus vaid üks nädal. Saldome ehitus oli muidugi märksa mahukam, kuid kestis ikkagi vaid loetud kuud üle aasta, millest kandekonstruktsiooni montaaž võttis kaks kuud.

Foto 1. Kupli sõrestik kinnitub vundamendile 42 punktis.

Foto 2. Sõrestik koosneb 402 liimpuitalast ristlõikega 200 × 860 mm, mis on omavahel seotud 163 sõlmes.

Foto 3. Kupli suur ülaosa pandi enne kohalepaigaldamist kokku maapinnal.

Foto 4. Seestpoolt on kuppel kaetud OSB-ga.

Foto 5. Saldome on valmis.

